

N:o 35.

Af herr **C. G. Bäckgren**, *angående ett anslag å 600,000 kronor till undsättningsfonden för afhjelpande af förlust genom hagelskada.*

Genom de våldsamma naturföreteelser i form af svåra hageloväder, hvilka understundom hemsöka skilda delar af vårt land, hafva flerstädes jordens alster vid sådana tillfällen varit utsatta för förstörelse, hvarigenom den enskilde alldeles oförvålladt drabbats af större eller mindre förluster. Jag vill i minnet återkalla den sorgliga hågkomsten af ett ödeläggande oväder, som år 1872 drog öfver Nerikesbygden inom den valkrets, jag har förtroendet att representera. Genom detta naturens häftiga utbrott förstördes egendom i hus, skog och gröda till jembörelsevis stort belopp, utan att de, som ledo skadorna, kunde erhålla ersättning för sina lidna förluster. Det år, som nyss gått till ända, qvarlemnar hos mången i såväl Nerikestrakten som från andra ställen af vårt land det dystra minnet af de ödeläggande hagelstormarna den 12 juni samt 16 och 17 augusti.

Rörande några af de hageloväder, som under den tid, jag minnes, hemsökt vårt land, vågar jag i korthet anföra ett och annat, för att fästa uppmärksamheten på, att från det allmännas sida något mera bör göras, än hvad hittills varit händelsen, för dem, som helt oskyldigt blifva de lidande och stå magtlösa, när naturen i sin våldsamhet härjar och förstör icke blott hus och hem, utan äfven tillintetgör existensvilkoren för tillfället.

År 1867 den 25 juni inträffade väldiga hagelskurar der och hvar inom Örebro län. I Fellingsbro socken föllo hagel, hvilka voro stora som mindre ägg och krossade 48 fönsterrutor i stationshuset samt 60

Bih. till Riksd. Prot. 1899. 1 Saml. 2 Afd. 2 Band. 7 Häft. (N:is 35—37) 1

å 70 rutor i en annan byggnad, liggande i närheten. Dessutom förstördes den växande grödan på flera ställen.

År 1872 den 26 juli timade en förhärjande hagelskada, hvilken inom Kumla, Mosjö och Täby socknar åstadkom stor ödeläggelse af den växande grödan. Inom Kumla, der den svåraste skadan skedde, framgick hagelstormen från kl. 4 e. m. öfver byarna Vallersta, Ekeby, Norra och Södra Mos, sedermera öfver Säbylund samt Torps, Brånsta och Sännersta byars egor. Öfverallt i stormens väg sönderslogos fönsterrutor. Om betydenheten af den skada, som af detta hageloväder förorsakades, kan man döma, då enligt den af sakkunniga män gjorda uppskattningen förlusten inom Kumla socken beräknades till 830 skeppund halm, 76 tunnor hvete, 504 tunnor råg, 249 tunnor korn, 22 tunnor ärter och bönor samt 2,337 tunnor hafre och blandsäd. Inom Mosjö och Täby socknar uppskattades samma hagelstorm hafva för endast 6 st. hemmansegare inom Sörby, Hulinge och Råby byar förstört växande gröda till ett värde af 6,910 kronor. För öfriga betydligt större antal personer ansågs skadan hafva uppgått till lika belopp eller ungefär 6,900 kronor.

År 1877 den 8 juli drabbade en mycket svår hagelskada Väfversunda, Svanhals och Rogslösa socknar i Östergötland. Vid halfsjutiden på aftonen urladdade sig en sådan mängd hagel af ungefär gula plommons storlek, att marken deraf betäcktes med ett två tums lager. Att oerhörd skada uppstod härigenom, är alldeles gifvet. Den förut lofvande skörden blef också mångenstädes helt och hållet förstörd, hvaremot på en del fält åtminstone någon del af den växande grödan undgick den totala förödelsen. Flera exempel på ovädrets våldsamt anfördes. Fönsterrutor krossades i mängd, löf och qvistar sletos af träden. Sädesåkrarna syntes här och hvar som nyss upplöjda.

År 1880 den 8 augusti på eftermiddagen var en del af vestra Vermland hemsökt af ett starkt åskväder, hvarvid luften hastigt för-mörkades och ett hvinande hördes, hvarefter en hagelskur nedstörtade med sådan hastighet, att ingen der i trakten kunde påminna sig något dylikt oväders utbrott. Haglen voro stora som hasselnötter och kommo med sådan kraft, att märken efter dem syntes i väggarna på flera ställen. Träden aflöfvades till en del och större blad blefvo genomslagna af haglen; råg och hafre på fälten blefvo så godt som urtröskade, och vattenflödet i bäckarna öfversteg bräddarna, öfversvämande delvis och skadande fälten. Det egentliga ovädet varade endast 40 minuter och dess utsträckning var omkring 1 mil. Följande dag qvarlägo hagelhögarna, som då ännu icke smält undan för solen.

År 1882 den 8 juli gick en förhärjande hagelskur i förening med den häftigaste åska och strida störtskurar öfver Rappestads, Sjögestads, Vikingstads och Kärna socknar i Östergötland. Ovädret började mellan kl. 3 och 4 e. m. nämnda dag och fortfor nästan utan ett enda afbrott till kl. 9. Den skada, som detta oväder anställde, var högst betydlig. Såväl höskörden som sädesfälten företedde den sorgligaste anblick. Den förra dels bortspolades, dels förstördes genom de strida och ymniga skurarna. De senare åter nedslogos så, som hade de blifvit afmejade med lie. På flera ställen sönderslogos fönsterrutor, hvarjemte den å marken betande boskapen jemmerligen tilltygades af hagelskurarna. Vattnet i dikena steg 6 fot högt öfver den vanliga nivån, så att fälten delvis öfversvämmades. Trenne minderåriga barn, som befunno sig allena ute på något afstånd från hemmet, voro nära att falla offer för det våldsamma ovädret. Cyklonartade skydrag märktes på flera ställen. Så förflyttades en lada ungefär trettio fot från den plats, der den var uppförd, hvarjemte en väldig ek upprycktes med rötterna och fördes långt bort. Vägarna, öfver hvilka ovädret farit fram, befunno sig i ett allt annat än farbart skick, i det de flesta broarna blifvit bortspolade af vattenmassorna.

År 1883 den 4 juni drog ett svårare hageloväder vid 4-tiden på eftermiddagen öfver Vasselhytte by och omkringliggande trakt i Linde landsförsamling af Örebro län. Under 20 minuters tid varade ovädret och haglen voro omkring 1 decimaltum i genomskäring. All rågröda blef totalt nedslagen och förstörd. En massa fönsterrutor inslogos af haglen, som under de närmaste dagarne kvarlåg i flere tums höga drifvor utefter väggarna. Haglen hade formen af en spetskula.

Samma år den 14 juni på aftonen hemsökte ett förskräckligt åskväder Lännes socken i Nerike med blixtar och störtskurar, hvilka senare i södra delen af socknen voro blandade med hagel, stora som »tumändar» och förstörde på några ställen både höstsäd och bladväxter, så att all skörd blef der tillintetgjord. Flera fönsterrutor blefvo ock utslagna. Dessutom nedslog åskan på 3 särskilda ställen.

Nämnda år den 4 juli var Upland hemsökt af ett svårt hageloväder. Som bevis derpå kan nämnas, att på Skälby gård i Breds socken rasade svåra hagelskurar med otrolig styrka, och den ödeläggelse, som derstädes mötte ögat, var rent af fasaväckande. Grödan stod vacker hela försommaren. Rågen och vårsäden hade fått regn och lofvade under fortfarande gynsamma förhållanden en rik skörd. De väldiga rågfälten, redan något gulnade, vaggade sina fulla ax för

vinden och fägnade ögat. I trädgården frodades blommor och plantor i full sommarfärging, träden prunkade med sitt gröna löfverk, då på aftonen den 4 juli ovädret bröt lös och efter en halftimmes rasande åter drog bort, men lemnade spår efter sig, hvilka ej så snart komma att glömmas. På de stora sädesfälten stod ej ett strå upprätt, allt var afbrutet och nedslaget. De tusentals tunnor säd, som en timme förut hägrat för ögat, voro med ens som bortblåsta. Det enda, som i viss mån trotsade förödelsen, var klöfverfälten. Men dessa, hvilka redan förut voro mindre tillfredsställande, utgjorde en försvinnande bråkdel. Trädgården erbjöd en lika sorglig anblick. Träden stodo afqvistade och olöfvade, blommorna med afbrutna kronor och stjelkar, gångarna voro betäckta med qvistar, blad och frukt. Men den svåraste och mest känbara skadan tillfogades sädesfälten. Att af flera hundra tunnland jord med lofvande skördeämne ej få inhösta något, är för innehafvaren onekligen ytterst bekymmersamt och svårt. På Skälby gård uppskattades förlusten till mellan 20 tusen och 30 tusen kronor. Skälby gård var ej ensam offret för hagelovädret; de närliggande mindre gårdarne och torpen hemsöktes på samma sätt och förededde ungefär samma nedslående anblick.

Samma år den 4 augusti framgick ett svårt oväder öfver en del af By, Huggenäs och Ny socknar på Vermlandsnäs. Efter att åskan vid tretiden på eftermiddagen låtit höra sig och några starka regnskurar fallit, började molnen något att skringra sig, men vid sjutiden mörknade himlen åter och inom kort utbröt ett oväder, som dess bättre är sällsynt i dessa trakter. Samtidigt med blixten och en stark skrällande åska hördes ett ljud, liknande det man erfar, när ett jernvägståg närmar sig, och några ögonblick derefter började under orkanlik storm ett häftigt regn, som öfvergick till groft hagel. Nederbörden fortfor med sådan styrka under omkring 7 $\frac{1}{2}$ timme att, när densamma upphörde, säden, synnerligast hafren, blifvit bokstafligen tröskad, och landtmännen tillskyndades betydlig förlust. Inom Huggenäs socken ledo hemmanen Norra och Södra Hög, Skåperud och Carlslund mest. Vid Bredeno lågo alnshöga hagelsamlingar under takrännorna på boningshuset. Under följande dag kunde man ännu se sådana till en fots höjd. Å landsvägarna hade bildats stora högar af hagel. Broarna öfver vattendragen flöto upp flerestädes och vattnet i den s. k. Slöan höjde sig omkring 5 fot, öfversvämmande och förödande.

År 1887 den 19 juni, 21 juli och ¹/₁₈ augusti förstördes genom hageloväder inom Örebro län växande gröda till betydliga belopp.

År 1888 den 20 juli förorsakade ett starkt hagelfall inom Brålanda, Sundals-Ryrs, Råggårds, Jerbo och Örs socknar i Elfsborgs län skada å den växande grödan för omkring 83,000 kronor. De nödlidande erhöilo genom Kongl. Maj:ts nådiga bref den 22 februari 1889 en undsättning från allmänna medel af 8,000 kronor.

År 1889 den 8, 16 och 22 augusti hemsöktes Sköllersta, Ekeby, Hardemo, Vintrosa, Ånsta, Hallsbergs, Kumla, Täby och Mosjö socknar i Örebro län af svåra hagelstormar.

År 1890 den 22 maj på aftonen rasade på skilda delar af vårt land från Skåne till Vermland ett våldsamt åskväder, hvarvid föllo hagel af en valnöts storlek. Vester- och Östergöland voro härvid mest utsatta för dess häftighet. På en del ställen, exempelvis Göteborg, var luften så förmörkad, att djupt mörker rådde stundtals. I Östergötland, i Nerike och flerstädes blef rågen på många egendomar, såsom till exempel i Nerike vid Hinseberg, Näsby, Ervalla, Afdala, Björkbacken, till hälften eller trefjederdelar förstörd. Norrköping var utsatt för öfversvämning. Haglen förstörde utom grödan äfven fönsterrutor och annat.

De sydvestliga delarna af vårt land voro äfven under de nyss nämnda åren hemsökta af hagelskador, som förstörde den växande grödan vid flera egendomar.

Åren 1893 och 1894 voro äfven genom hagelovädren, under det förra den 27 och 29 juni, 26 juli samt 25 augusti, under det senare den 5 och 9 juli samt 27 augusti, sorgear för mången jordbrukare inom Örebro län, der den växande grödan då mångenstädes förstördes.

Under förra året hade tidningarna åtskilligt att berätta om de svåra hagelskadorna, som då hemsökte flere trakter af vårt land.

Så omtalades från Elfsborgs län. Den fruktansvärdaste hagelby, som i mannaminne härjat dessa trakter, bröt i söndags den 12 juni vid tolftiden lös öfver Brålanda, Örs, Eriksstads, Bolstads och Gestads socknar. Dragande fram från vester till öster på en sträcka af 12 kilometer i längd och omkring 5 kilometer i bredd, nedlade den all grödan på sin väg, bröt sönder fruktträden och sopade af dess blommor, slog in fönsterrutorna öfverallt på den sida, hvarifrån den kom, och lemnade efter sig ett mer än tre tum tjockt lager af oerhördt stora och hårda hagel. Hela råggrödan blef på det af hagelbyn öfverfarna området fullständigt förderfvad, gräs- och hafreskörden mer eller mindre skadad samt frukt och blommor totalt förstörda. Man kan göra sig ett begrepp om haglens storlek och den våldsamhet, hvarmed de föllo, då

man hör, att en ute betande häst, som ej lyckades få skydd, fick på ena benet hål slagna af haglen och hela ryggen genom hagelpiskningen uppsväld och full af kulor. Det i kyrkan varande folket fick skynda hem för att söka få in kreaturen, och på andra ställen, der gudstjensten redan var slut, nödgades qvinnor och barn på hemvägen skaffa sig skydd och kunde ej taga sig fram på vägarna. I Gestads kyrka slogos fönstren på vindsidan fullständigt in midt under predikan och stor villervalla uppstod. En landtbrukare, som från sitt hem skyndade ut efter sina hästar, tvangs att gå in igen och utbyta sin hatt mot en skinnmössa och taga på sig en pels och förklarade, att han det oaktadt blef grundligt genompiskad. Ett 50-tal gårdar härjades af hagelbyn. Verkningarna af dessa olyckor äro så mycket känbarare, som grödan stod ovanligt vacker och tycktes vilja lemna ersättning för två förut på hvarandra följande missväxtår. Befolkningen måste köpa icke allenast utsädesråg, utan äfven brödsäd intill tiden för detta års skörd. Skadan i sin helhet har uppskattats af ortens länsmän och nämndemän till 89,063 kronor, hvaraf 8,185 kronor ansetts utgöra värdet af utsädet till den förlorade råggrödan.

Från Örebro län mälades om samma hageloväder, att det inom Hardemo socken på några få minuter förvandlade den vackert grönskande marken till ett isande vinterlandskap. Hagel af valnötters storlek betäckte fullkomligt marken och åstadkom betydlig skada å den nyss förut så frodande grönskan. Rågen blef mångenstädes totalt sönderslagen och förderfvad. Hvete och gräsvallar samt vårsädesfälten ledo likaledes stor skada. Trädgårdsväxterna blefvo alldeles sönderslagna af de tunga isklumparna, och fruktträden blefvo delvis alldeles kala. Oaktadt under derpå följande natten starkt regn föll, kvarlågo ännu under måndagen stora hageldrifvor. Inom Hallsbergs socken var sorgligt att se de förut så vackra och lofvande rågfälten, hvilka lågo såsom hade de varit vältade. Och på de fält, hvarest rågen ej var så ymnig, att den lade sig, var nästan hvarje stånd afslaget. Fruktträden, synnerligast aplarna, som lofvade riklig skörd, företedde en ledsam anblick; de voro delvis aflöfvade å grenarna och blommorna blefvo bortslagna. En viss förstämning gjorde sig gällande bland ortens befolkning, hvilken mest varit utsatt för det ytterst häftiga ovädet, hvars make ingen sade sig minnas. Den å grödan timade skadan uppskattades i många tusentals kronor. Från Kumla, Lerbäck, Hammar, Svennevad, Sköllersta och Askers socknar talades om liknande förödelser. Fönsterrutor krossades, rågarna förstördes på sina ställen totalt, buskar och träd slogos sönder

af haglen, som voro större än hönsägg. Ett sådant oväder hade ej farit fram öfver trakten sedan sommaren 1872.

Om samma oväder berättades från Östergötland, att ett häftigt åskväder med starka regn- och hagelskurar drog söndagen den 12 juni öfver Regnabygden. Ända till plommonstora hagel slog ned. Rågen blef nedslagen till marken, som om en vält gått öfver densamma. Några mil norr från denna trakt rasade äfven detta svåra hageloväder. Det hade der åskat skarpt öfver en timmes tid, fullkomlig vindstilla och halfmörker rådde, då med ens en fruktansvärd hagelskur bröt lös, spridande förödelse omkring sig. I ilande fart nedstörtade stora massor af hagel, eller rättare isstycken, stora som hönsägg och vägande ända till 50 gram, betäckande marken med ett snöhvitt täcke, här och der hopande sig i drifvor. Kreaturen uppgåfvo höga klagoljud och sprungo förskrämda omkring; fönsterrutor sönderslogos öfverallt. Äfven taken å byggnaderna fördärfvades. Kycklingar och småfoglar ihjelslogos, trädgrenar afbrötos, fruktträden beröfvades sin blomsterskrud. Rågfält och trädgårdar togo oersättlig skada. Personer, som voro ute under ovädret, blefvo formligen piskade. Det hemska ovädret varade en half timmes tid och efterträdtes på aftonen af ett starkt och ihållande regn och åskväder. Ännu sent på aftonen qvarlågo massor af hagel. I mannaminne har ej ett sådant oväder härjat dessa trakter.

Äfven Upland hemsöktes af detta starka och vidsträckta hageloväder. Socknarna Danmark, Funbo, Hagby och Vaksala voro mest utsatta derför.

Natten mellan den 16 och 17 augusti förra året härjades Dalsland af ett svårt hageloväder, som på den korta stunden af endast omkring 5 minuter förstörde inom Ödeborgs, Frändefors, Brälanda, Bolstads och Gestads socknar växande gröda för 194,434 kronor.

Hagelovädret i augusti månad förra året tyckes hafva urladdat sig äfven öfver flera ställen inom landet. Så t. ex. meddelades från Norrland, att Sjöbråns by i Degerfors socken i Vesterbotten hemsöktes af en våldsam hagelby, som totalt nedslog både säden, potatisen och rotfrukterna. Vid husväggarna lågo fotsdjupa hageldrifvor. Det var fullt slädföre och snötäcket låg också på sina ställen qvar till tredje dagen. Ovädret var åtföljdt af en förfärande åska och ljungeld. Hela skadan inom endast denna by uppskattades till 3 tusen kronor.

Med dessa anspråkslösa skildringar af några svårare hageloväder, som under de 30 senare åren hemsökt vårt land, har jag velat visa, att jordbrukaren inom hvilken som helst trakt af riket kan blifva ut-

satt för förluster genom hagelskada. Att dessa förluster äro alldeles oförvållade och att menniskan i sin obetydlighet står helt och hållet magtlös gent emot naturens häftiga och våldsamma utbrott, veta vi. Tacksamheten för att sjelf vara skyddad och lyckan att odeladt få njuta sina inkomster, det må vara på hvilket lofligt förvärfsområde som helst, bör väcka medkänsla för dem, som drabbas af olyckan, och mana oss att göra hvad vi kunna för att hjälpa och lindra samt söka utestänga nöden, då den våldsamt vill tränga in i hemmen som den mest oförmodade och objudna gäst.

Så vidt för mig är bekant, har såsom understöd af allmänna medel lemnats för hagelskador under förra året:

till nödlidande inom Örs socken 250 kronor och till dem, som inom Erikstads, Brålanda, Bålstads och Gestads socknar fått sin gröda förstörd, 8,000 kronor;

till jordbrukare inom Danmarks, Funbo, Hagby och Vaksala socknar i Upland, hvilkas gröda förstördes den 12 juni 1898, ett räntefritt lån på 15 tusen kronor;

sedan natten mellan den 16 och 17 augusti en våldsam hagelby öfvergått Brålanda, Gestads och Bolstads socknar i Dalsland, hvilka förut den 12 juni träffats af enahanda olycka, samt Frändefors och Ödeborgs socknar äfvensom hemmanet Stora Höghult i Torps socken, har Kongl. Maj:t anvisat ett belopp af 25 tusen kronor att i mån af behof utbetalas såsom undsättning utan återbetalningsskyldighet till sådana behöfvande inom nämnda socknar och hemman, hvilka icke äro i stånd att af egna tillgångar återgälda medlen, dels ett belopp af 50 tusen kronor att såsom lån utan ränta tilldelas de af hagelskada drabbade personer, som företrädesvis kunna anses deraf vara i behof;

som lån utan ränta har Kongl. Maj:t tilldelat ett belopp af 15 tusen kronor åt hemmans- och lägenhetsinnehafvare inom Flakebergs socken, dels 6 tusen kronor åt hemmansegare inom Särestads socken, dels ock 5 tusen kronor åt jordbrukare inom Sparlösa socken i Skaraborgs län, hvilkas växande höstgröda sommaren 1898 drabbats af hagelskada;

Kongl. Maj:t har anvisat ett belopp af 9,000 kronor att såsom lån utan ränta tilldelas mindre hemmansbrukare inom Ås socken i Skaraborgs län, hvilkas gröda skadats af en förödande hagelstorm den 12 juni.

De små understöd och undsättningslån, som af allmänna medel kunnat lemnas dem, hvilka hemsökts af hagelskador, hafva helt visst

i någon mån bidragit till lindring i nöden, men på långt när ej lemnat någon afsevärd ersättning för de lidna förlusterna, uppgående till hundratusendetals kronor.

Visserligen ha inom flera län af vårt land hagelskade-försäkringsbolag blifvit bildade, men någon allmän tillslutning ha dessa bolag ej lyckats tillvinna sig. Orsakerna dertill äro nog flera. Man torde kunna peka på den hos flertalet okloka sorglösheten för framtiden; en ligkiltighet, som finnes hos menniskonaturen icke endast i vårt land, utan äfven och ännu mera skall vara till finnandes hos andra nationer, lyckligare lottade i klimatiskt hänseende. Organisationen af dessa bolag m. m. men framför allt sättet och åtgörandena vid uppskattningen af lidna förluster ha, såsom jag personligen hört, stält mången främmande för och ingjutit misstroende mot försäkringsbolag af detta slag. Den ringa tillslutning, dessa bolag lyckats vinna under de årtionden, de funnits till, gifver allför tydligt till känna, att de ej hafva vunnit förtroende hos det stora flertalet af landets jordbrukare. För att taga ett enda exempel. Inom Örebro län bildades ett hagelskade-försäkringsbolag den 4 augusti 1875. Det har således nu funnits till i nära 25 år. Under det att försäkringsbeloppet var på 1870-talet 2,5 millioner kronor, har det nu sjunkit ned till 1,2 millioner kronor. Delegarnes antal var för 10 år sedan 1,606 st., men är nu endast 1,284 st., och fråga har två gånger varit på tal om bolagets upplösning, emedan försäkringssumman ej kunde hållas uppe till det belopp, den reglements enligt skulle vara. Det existerar dock ännu. Antalet delegare i detta bolag är, såsom nyss blifvit nämnt, 1,284, under det att jordbrukningsdelarnas antal inom länet är 12,444; således ha inom detta län endast 10 procent af jordbrukarne sin gröda försäkrad mot hagelskada, under det att 90 procent af dem stå alldeles utom försäkringsbolaget och dess verksamhet.

Snarlikt torde förhållandet vara inom andra län.

Det skulle kunna tyckas råda på detta område en ligkiltighet, som ej borde finnas till. Men man bör komma i håg de bekymmersamma förhållanden, under hvilka svenska jordbruket strider sin kamp för tillvaron. Fordringarna på höga arbetslöner, på förbättrade redskap och maskiner af flera slag, samt högst dryga kommunalutskylder taga först ut sin rätt. När dertill komma afgifter för brandförsäkring, kreatursförsäkring jemte andra mer tvungna utgifter, torde den lilla inkomst, jordbrukaren genom ihärdigt och efterhängset arbete kan tråla ihop, ej tåla vid flere afbränningar, om han skall få något att lefva

af, huru enkelt och anspråkslöst i alla afseenden han än må ställa för sig.

Undsättningsfonden, omkring 900,000 kronor, från hvars afkastning Kongl. Maj:t har att anvisa medel åt dem, som lidit hagelskada, har af Riksdagen ej blifvit ihågkommen under de sista 30 åren med ett enda öre. De stränga och strama föreskrifter, under hvilka undsättning och lån ur fonden må meddelas, hafva äfven orsakat, att så jemförelsevis obetydliga belopp hafva kunnat komma de nödlidande till del.

Hvad landtbrukarne genom sitt mödosamma arbete kunna lyckas afvinna den svenska jorden för året eller värdet af ett års skörd kan skattas till omkring 500 millioner kronor. Mot detta modernäringens bidrag till nationens uppehälle synas de belopp, som kommit de alldeles oförvålladt nödlidande jordbrukarne till del, synnerligen anspråkslösa och ringa. Och det är nog inte som det borde vara, då statens intresse för olyckor, som träffa modernäringens idkare, är så lamt och likgiltigt, att den enskilda barmhertigheten känner sig manad att öppna en gifmild hand: staten håller sin alltför hårdt tillsluten. Genom välvilliga personers upprop insamlades under förra året omkring 27,000 kronor till någon lindring i den nöd, som hemsökte månet hem efter hagelstormarna på Dal i juni och augusti månader. Om något åtgörande må anses mera tillkomma det allmänna än den enskilda hjälpsamheten, så är det helt visst i de fall, der man ej äfven med den allra bästa vilja kan vidtaga det ringaste för att förebygga hemsökelse af sådant slag, som naturens våldsamma och häftiga utbrott kunna förorsaka.

Ehuru jag sjelf varit nog lycklig att under min jordbrukaretid ej hafva varit utsatt för olycka genom hagelskada, kan jag dock lifligt föreställa mig det bekymmersamma läge, hvori mången genom sådan olycka oförvålladt kan i ett ögonblick befinna sig. Känslan och uppfattningen deraf har manat mig att framkomma med det förslag, som jag härmed beder få underställa Riksdagens bepröfvande.

För att om möjligt förebygga, att landets viktigaste närings, det sträfsamma jordbrukets idoge utöfvare ej med så ringa framgång som hittills må vid olyckshändelser af det slag, jag här omhandlat, vända sig i sin förlägenhet till staten, vågar jag härmed till Riksdagens välvilliga behjertande föreslå,

att Riksdagen genom ett anslag af 600,000 kronor höjer undsättningsfonden, och

att Riksdagen i skrifvelse till Kongl. Maj:t uttalar sitt medgifvande, att Kongl. Maj:t må af fonden och i första hand af dess afkastning lemna efter noggrann värdering ersättning till dem, som lidit hagel-skada, till halfva det belopp, hvartill skadan blifvit uppskattad.

Stockholm 24 januari 1899.

Gustaf Bäckgren.
